

Lezing hoefverzorging – Gijsbert Bouw – 15 maart 2016

Op dinsdagavond 15 maart gaf hoefsmid Gijsbert Bouw een lezing op Boerderij Vosseveld. Hij is al heel lang de vaste hoefsmid van De Paardenkamp. Een verslag van een interessante avond.

Over Gijsbert:

Gijsbert Bouw begon al op zijn 19^e met hoefbekappen. Vanuit het bedrijf waar hij toen werkte, mocht hij een cursus hiervoor doen. Al snel kwam hier zo veel werk uit voort, dat hij besloot zich verder in het vak te bekwamen. Hij ging naar de hoefmedenschool, waar hij in twee jaar opgeleid werd tot hoefsmid.

Hoefsmid is een vrij beroep in Nederland. Helaas kan iedereen zich hoefsmid noemen. Veel smeden, waaronder Gijsbert, hebben zich aangesloten bij de Vereniging van Hoefsmeden. Zij doen veel aan bijscholingen en kunnen op deze manier een bepaalde kwaliteit garanderen.

Tijdens zijn lezing vertelde Gijsbert welke problemen, aandoeningen en afwijkingen hij in zijn dagelijkse werk tegen komt.

In dit verslag lees je meer over de volgende onderwerpen:

- Hoefstanden
- Hoefbevangenheid
- Rotstraal
- Schimmels
- Hoefzweer
- IJzers
- Hoe houd je de hoeven van je paard zo gezond mogelijk?

Hoefstanden

De voeten en hoeven van een paard staan, in het meest ideale geval mooi recht. Een optimale hoek van de voorste hoeven, is 50 graden, bij de achterbenen staan de hoeven stijler.

In de praktijk komt het regelmatig voor dat er afwijkingen zijn in de hoefstand, paarden staan dan bijvoorbeeld te stijf, te nauw, of te breed. De meest voorkomende afwijkingen aan de hoefstand zijn paarden die toontredend of Frans 'staan'.

1^e foto: Op deze foto staat een paard die een zogenaamde 'toontredende' stand heeft, hij staat met zijn tenen naar elkaar toe. Een hoefsmid kan in dit geval proberen de hoeven zo veel mogelijk in hun natuurlijk stand terug te brengen door op een bepaalde manier van bekappen.

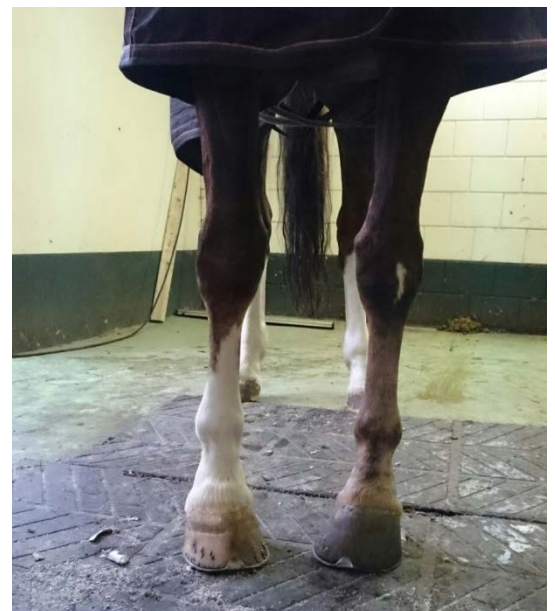

Foto 1: Toontredende stand

2^e: Dit paard laat een tegenovergestelde hoefstand zien, hij 'staat' Frans, met zijn voeten naar buiten.

Aan de afdrücken die paarden in het zand achterlaten, kun je veel afleiden. Wanneer hij een paard voor het eerst ziet, laat Gijsbert deze dan ook altijd eerst van zich af en dan naar zich toe lopen, om

goed te kunnen zien hoe de benen bewegen. Soms gebruikt hij daarbij een High Speed-camera. Door de opnames hiervan vertraagd af te spelen, krijg je een goed beeld van hoe een paard zijn benen gebruikt, zijn voeten neerzet, et cetera.

‘Het klinkt misschien een beetje gek, maar voor het paard is het soms beter om de hoeven iets scheef te beslaan. Dit kan er namelijk voor zorgen dat de hoefstand verbetert en het dier makkelijker kan lopen. Het gaat er om de voeten zo veel mogelijk terug te brengen naar de oorspronkelijke stand.’ vertelt Gijsbert.

Foto 2: Franse stand

Hoefbevangenheid

Vrijwel iedere paardeneigenaar kent de term hoefbevangenheid wel. Maar wat houdt deze aandoening precies in? En wat kun je er aan doen, als jouw paard of pony bevangen is?

Hoefbevangenheid betekent dat de voorkant van het hoefbeen gekanteld is. Zodra dit gebeurt is, kantelt het niet meer terug. Soms gaat dit kantelen zo ver, dat het hoefbeen in de zool gaat prikken. Voor een paard is hoefbevangenheid zeer pijnlijk. Ze proberen hun teen zo veel mogelijk te ontlasten, bijvoorbeeld door het voorbeen te strekken. Hierdoor kunnen vergroeiingen ontstaan in de wand van de voet.

Foto 3: Hoefbevangen paard vóór behandeling

Foto 4: Hoefbevangen paard na behandeling

Hoe ontstaat hoefbevangenheid?

De diepe buiger is een pees die aan de voorkant van het hoefbeen vastzit. Aan de onderkant van de hoef zit de zogenaamde ‘witte lijn’, het zachtste gedeelte van de hoef. Wanneer je deze uitvergroet, zie je allemaal kleine grijpvingertjes. Deze houden de trekkracht van de diepe buiger in evenwicht. Wanneer een paard hoefbevangen raakt, wordt de doorbloeding aan de onderkant van de voet slechter, waardoor de grijpvingertjes verzwakken, ze laten los. De trekkracht van de diepe buiger blijft echter, en hierdoor wordt het hoefbeen naar beneden getrokken, wat de kanteling veroorzaakt.

Oorzaken voor deze slechtere doorbloeding zijn baarmoederontsteking, paarden met PPID (ziekte van Cushing) en paarden met overgewicht.

Hoe behandel je hoefbevangenheid?

Allereerst is het zaak er snel bij te zijn. Wanneer je binnen 48 uur na de kanteling de dierenarts en de hoefsmid ingeschakeld hebt, is er kans dat jouw paard er geen blijvende schade aan over houdt. Gijsbert zet in zo’n geval een wig onder de voet, bestaande uit een piepschuim blok, dat ingegijpst

wordt. Uiteindelijk, als het gips er weer af mag, zal hij de teen inkorten, zodat het dier weer rechter kan staan. De dierenarts zal pijnstilling en bloedverdunners geven.

Rotstraal

Foto 5: Rotstraal

Rotstraal is een bacterie, die meestal in het midden van de hoof, in de straal te vinden is. Het is een bacterie die zonder lucht kan leven en zeer hardnekkig kan zijn. Leer jouw paard altijd van jongs af aan zijn voeten op te tillen en te laten betasten, zo kun je de hoofverzorging, bijvoorbeeld het uitkrabben en het bekappen goed bijhouden. Op deze manier kun je de kans op rotstraal verkleinen.

Hoe behandel je een paard met rotstraal?

Gijsbert snijdt de bacterie er zo ver mogelijk uit. Vervolgens doet hij een prop met watten, samen met een bacteriedodend middel, in de straal. Op deze manier komt er geen lucht bij en zal, bij consequente behandeling, de rotstraal over gaan. Belangrijk is om in de stal te zorgen voor een droge ondergrond.

Schimmels

Foto 6: Schimmel in de witte lijn van de hoof

Schimmels zitten overal, hoe schoon je stal ook is. Het kan zomaar gebeuren dat er bijvoorbeeld bij het niet goed uitkrabben van de hoof, er een steentje in de voet van het paard blijft zitten, vaak in de witte lijn, het zachtste gedeelte van de voet. Hier kan een schimmel gaan woekeren. De meeste schimmels vinden we in de toom, de voorkant van de voet.

Een schimmel is een besmettelijke, kaasachtige substantie, vergelijkbaar met een kalknagel bij de mens. Om de schimmel tegen te gaan, kun je natuurzuivere honing gebruiken, aldus Gijsbert . Ook is het zaak de schimmel weg te laten frezen, Gijsbert gebruikt hiervoor een kleine Dremel. Een watje met Betadine doet ook vaak wonderen, dit kan de bacterie doden en hem uitdrogen. Houdt de hoeven van een paard met een schimmel zo droog mogelijk, dan krijgt de bacterie minder snel de kans om hard te groeien. Een schimmel moet altijd behandeld worden.

Hoefzweer

Overal in de hoof kan zich een hoefzweer vormen. Vaak komt dit door wat achtergebleven vuil, wat omhoog groeit. Een hoefzweer groeit omhoog, zit vaak naast het leven en is een soort puist. Op de plek waar de zweer zit, vormt zich pus en als dat niet weg kan, bouwt de spanning in de hoof op. Gijsbert zoekt in zo'n geval met een visiteertang de weke plek op en snijdt de zweer open. In de meeste gevallen vindt hij dan een zwart pitje en zal het pus er uit komen.

Foto 7: Hoefzweer

Sommige hoefzweren zijn nog niet helemaal rijp, dan zijn ze moeilijk op te sporen. In dit soort gevallen laat Gijsbert de hoeven van het paard twee dagen in nat verband staan, zodat de hoef week wordt. De kans op het doorbreken van de zweer is dan een stuk groter.

Behandel een hoefzweer altijd alsof het een wond is. Na de behandeling is het belangrijk het paard op een droge ondergrond te laten staan.

Ijzers

Foto 8: Nieuwe ijzers aan de voorvoeten

Hoefijzers zijn er in verschillende soorten en maten. De meeste paarden moeten om de 6 a 7 weken opnieuw beslagen worden. Dit komt, omdat de hoef groeit en een ijzer op een bepaald moment te klein wordt.

Bij het beslaan van een paard, zorgt Gijsbert ervoor dat de ijzers aan de voorvoeten in het begin iets te ruim zitten. Na 6 tot 7 weken zit het dan precies op maat. Een te klein ijzer geeft namelijk een belemmering aan het hoefmechanisme, een paard heeft ruimte nodig op een ijzer.

Bij de achterbenen ligt het iets anders: Gijsbert legt de ijzers aan de achterkant bewust iets naar achteren, zodat de hoef er overheen ligt. Op deze manier kan een paard zichzelf niet bezeren, door met de ijzers van zijn achterbenen tegen de pees van zijn onderbenen te schoppen.

Hoe houd je de hoeven van je paard zo gezond mogelijk?

- Zorg dat je paard voldoende beweging heeft.
- Zorg voor een schone en droge stal.
- Laat de hoeven van je paard iedere 6 tot 8 weken bekappen of opnieuw beslaan.
- Krab de hoeven dagelijks uit, zowel voor als na het rijden.

Deze tekst is een verslag van de lezing die Gijsbert Bouw op dinsdagavond 15 maart 2016 gaf op De Paardenkamp. De in het verslag genoemde meningen of uitingen zijn van de spreker van die avond en geven niet per definitie de mening of werkwijze van Stichting De Paardenkamp weer.

Al het beeldmateriaal in dit verslag is eigendom van Gijsbert Bouw.

Met dit verslag van de lezingen en workshops beogen wij op De Paardenkamp kennis te delen op een laagdrempelige manier. Het verspreiden van dit verslag moedigen wij dan ook aan.